

ZAPISNIK

sa Pete sjednice i nastavka Pete sjednice Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, održanih 6. i 15. marta 2013. godine

Sjednica je počela u 12 sati i 10 minuta.

Sjednicom je predsjedavao dr Halil Duković, predsjednik Odbora.

Sjednici su prisustvovali sledeći članovi/ce Odbora: Husnija Šabović, doc. dr Srđa Popović, dr Izet Bralić, Kemal Zoronjić, Ljerka Dragičević, dr Ljiljana Đurašković, Snežana Jonica i mr Dritan Abazović.

Sjednici nijesu prisustvovali poslanici: dr Novica Stanić i dr Radovan Asanović.

Sjednici je, u skladu sa članom 67 stav 1 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prisustvovalo Safet Kurtagić, direktor Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava.

Takođe, sjednicu je na njihov zahtjev, a po odobrenju Predsjednika Odbora, pratio Milan Radović, koordinator Programa Ljudskih prava u NVO "Građanska alijansa".

Rad sjednice pratili su predstavnici medija.

*****

Prije prelaska na razmatranje dnevnog reda, predsjednik Odbora, dr Halil Duković je saopštio da je neposredno pred početak sjednice poslanik mr Dritan Abazović dostavio predlog za dopunu dnevnog reda, za donošenje odluke o kontrolnom saslušanju potpredsjednika Vlade i ministra pravde, Duška Markovića i ministra za ljudska i manjinska prava, dr Suada Numanovića, povodom afere "Snimak".

U raspravi su učestvovali poslanici: mr Dritan Abazović, dr Halil Duković, Snežana Jonica, Ljerka Dragičević i dr Izet Bralić.

Poslanik mr Dritan Abazović je obrazložio Predlog navodeći da je bitno da se održi kontrolno saslušanje potpredsjednika Vlade i ministra pravde, Duška Markovića i ministra za ljudska i manjinska prava, dr Suada Numanovića, povodom afere "Snimak".

Takođe, podsjetio je da je Ministarstvo za ljudska i manjinska prava u skladu sa svojom nadležnošću zaduženo za zaštitu od diskriminacije, dok ministar pravde Duško Marković jedini po Zakonu o državnom tužiocu može da podnese zahtjev za razrješenje Vrhovnog državnog tužioca. S tim u vezi, istakao je da je afera "Snimak" oblik političke diskriminacije i da je Odbor za ljudska prava i slobode najviše pozvan da se bavi ovim problemom i riješi sve dileme.

Predsjednik Odbora, dr Halil Duković je istakao da je Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore krovna institucija u zaštiti ljudskih prava i sloboda, pa bi ovo pitanje trebalo uputiti njemu, kao nacionalnom mehanizmu za zaštitu od svih vidova diskriminacije. Istakao je da je potreban Izvještaj Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore da bi se moglo raspravljati o ovoj problematici, a da se rasprava ne može voditi na osnovu novinskih članaka. Mišljenja je da je neosnovano razgovarati o ovoj temi na osnovu onoga što pišu tzv. nezavisni mediji.

Takođe, podsjetio je da je rad političkih partija u nadležnosti Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu, definisanom članom 40 Poslovnika Skupštine Crne Gore i da se, Odbor za ljudska prava i slobode ne treba miješati u ovu problematiku.

Mišljenja je da predlog poslanika mr Dritana Abazovića ne bi trebalo uvrstiti u dnevni red sjednice Odbora.

Poslanik mr Dritan Abazović, navodeći da se nije bavio dnevnim politikom, niti izvještajima iz medija, istakao je da se pozvao na član 14 Zakona o zabrani diskriminacije i član 8 Ustava Crne Gore. Mišljenja je da bi kontrolno saslušanje potpredsjednika Vlade i ministra pravde, Duška Markovića i ministra za ljudska i manjinska prava, dr Suada Numanovića, povodom afere "Snimak", pomoglo da se otklone nedoumice povodom iste, a da se na sjednicu može pozvati i Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore kako bi dao dodatne informacije u vezi sa ovim slučajem, iz ugla njegove nadležnosti.

Poslanica Snežana Jonica je saopštila da će podržati predlog poslanika mr Dritana Abazovića, jer je Poslovníkom Skupštine Crne Gore propisano da je u nadležnosti Odbora za ljudska prava i slobode da se bavi ljudskim pravima i slobodama. Takođe, podsjetila je da se kontrolno saslušanje *saziva „ radi pribavljanja informacija i stručnih mišljenja o pojedinim pitanjima iz svog djelokruga, kao i o pojedinim pitanjima utvrđivanja i sprovođenja politike i zakona ili drugih aktivnosti Vlade, organa državne uprave i drugih organa i organizacija koji, na osnovu zakona, Skupštini podnose izvještaj o radu i stanju u pojedinim oblastima, koja izazivaju nejasnoće, dileme ili principijelna sporenja, u cilju razjašnjenja tih pitanja, nadležni odbor može pozvati na sjednicu odgovornog predstavnika ovih organa i organizacija i od njega tražiti da se izjasni o tim pitanjima (u daljem tekstu: kontrolno saslušanje).*

Takođe, istakla je da je neprihvatljivo da se limitira vrijeme za sjednicu budući da Izvještaj o radu i načinu raspodjele sredstava Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava zahtijeva ozbiljnu raspravu koja se ne može realizovati u vremenski planiranom roku.

Poslanica Ljerka Dragičević je imala tehničku primjedbu u vezi sa radom Odbora za ljudska prava i slobode, cijeneći da bi trebalo sav materijal za sjednice, pored elektronske, dostavljati i u štampanoj formi.

Ostali članovi Odbora su se složili sa predlogom poslanice Ljerke Dragičević pa je, s tim u vezi, Odbor donio Zaključak da se poslanicima, članovima Odbora za ljudska prava i slobode sav materijal za sjednice, pored elektronske, dostavlja i u štampanoj formi, bez obzira što je materijal veoma obiman i iziskuje značajno vrijeme i sredstva za njegovo štampanje i distribuiranje. Odlučeno je da se Zaključak dostavi Generalnom sekretaru Skupštine Crne Gore.

Poslanik dr Izet Bralić, podsjećajući da je tekst o snimku sa sjednice Demokratske partije socijalista izazvao veliku medijsku pažnju, smatra da treba razmotriti i Predlog o kontrolnom saslušanju potpredsjednika Vlade i ministra pravde, Duška Markovića i ministra za ljudska i manjinska prava, dr Suada Numanovića.

Nakon rasprave, Odbor sa četiri glasa "za", tri "protiv" i dva "uzdržana" nije podržao predlog poslanika mr Dritana Abazovića za donošenje odluke o kontrolnom saslušanju potpredsjednika Vlade i ministra pravde, Duška Markovića i ministra za ljudska i manjinska prava, dr Suada Numanovića povodom afere "Snimak".

Budući da je ostalo malo vremena do početka Šeste sjednice Odbora zakazane istog dana, prihvaćen je predlog poslanice Snežane Jonice da direktor Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, Safet Kurtagić podnese uvodno obrazloženje o

Izvještaju o radu i načinu raspodjele sredstava Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2011. godinu.

Za sjednicu je utvrđen sljedeći

DNEVNI RED

- Usvajanje zapisnika sa Četvrte sjednice, održane 6. februara 2013. godine-

- 1. IZBOR ZAMJENIKA PREDsjedNIKA ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE;**
- 2. IZVJEŠTAJ O RADU ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE ZA 2012. GODINU;**
- 3. IZVJEŠTAJ O RADU I NAČINU RASPODJELE SREDSTAVA FONDA ZA ZAŠTITU I OSTVARIVANJE MANJINSKIH PRAVA ZA 2011. GODINU** koji je podnio Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava (Broj 00-72/12-34 EPA 17 XXV, od 15. novembra 2012. godine);
- 4. TEKUĆA PITANJA.**

*****

Zapisnik sa Četvrte sjednice Odbora, održane 6. februara 2013. godine usvojen je jednoglasno, bez primjedbi.

*****

PRVA TAČKA- IZBOR ZAMJENIKA PREDsjedNIKA ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE

Predsjednik Odbora dr Halil Duković je saopštio da je Službi Odbora za ljudska prava i slobode dostavljen Dopis Kluba poslanika Demokratskog fronta, br. 00-63-8/13-5/2, od 5. marta 2013. godine, kojim shodno članu 34 Poslovnika Skupštine, predlažu da se za zamjenika predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode imenuje poslanica dr Ljiljana Đurašković.

Odbor je jednoglasno, sa devet glasova "za", odlučio da zamjenica predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode bude poslanica dr Ljiljana Đurašković, predložena od Kluba poslanika Demokratskog fronta.

Zahvaljujući na povjerenju, poslanica dr Ljiljana Đurašković je izrazila nadu i očekivanje kvalitetne saradnje svih poslanika u budućem radu Odbora za ljudska prava i slobode.

DRUGA TAČKA- IZVJEŠTAJ O RADU ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE ZA 2012. GODINU

Predsjednik Odbora je saopštio da je realizovano više od polovine aktivnosti utvrđenih Planom aktivnosti za 2012. godinu, a da je određen broj aktivnosti ostao nerealizovan, prvenstveno zbog skraćanja mandata Skupštine i raspisivanja prijevremenih parlamentarnih izbora.

Poslanica Snežana Jonica je istakla da su Izvještajem o radu Odbora za 2012. godinu detaljno obuhvaćene sve aktivnosti koje je Odbor imao u tom periodu. Takođe, istakla je da je upečatljiv napredak u odnosu na ono što je bila praksa u radu u prethodnom periodu. Međutim, ukazala je na proceduralnu dilemu da li ovaj saziv Odbora može da se izjašnjava o Izvještaju o radu Odbora iz prethodnog saziva, navodeći da nije logično da se poslanici koji nijesu bili članovi Odbora u prethodnom sazivu, izjašnjavaju o ovom Izveštaju o radu Odbora, jer nijesu ni učestvovali u njegovom radu. S tim u vezi, mišljenja je da treba zatražiti mišljenje Kolegijuma predsjednika Skupštine u vezi sa ovom dilemom.

Predsjednik Odbora, dr Halil Duković je istakao da je praksa da se Izvještaj o radu Odbora usvaja, pa tako treba postupiti i ovog puta.

Odbor za ljudska prava i slobode je sa osam glasova "za" i jednim "uzdržanim" prihvatio Izvještaj o radu Odbora za ljudska prava i slobode za 2012. godinu.

TREĆA TAČKA- IZVJEŠTAJ O RADU I NAČINU RASPODJELE SREDSTAVA FONDA ZA ZAŠTITU I OSTVARIVANJE MANJINSKIH PRAVA ZA 2011. GODINU

koji je podnio Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava (Broj 00-72/12-34 EPA 17 XXV, od 15. novembra 2012. godine);

Predsjednik Odbora, dr Halil Duković je podsjetio da je Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava Skupštini dostavio Izvještaj o radu i načinu raspodjele sredstava za 2011. godinu 15. novembra 2012. godine, ali Odbor za ljudska prava i slobode 25. saziva Skupštine Crne Gore nije bio konstituisan, pa su se sada stekli uslovi za razmatranje Izvještaja. Podsjetio je da je u pripremi za sjednicu svim članovima Odbora dostavljen Informativni pregled za Izvještaj o radu i načinu raspodjele sredstava Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2011. godinu.

Direktor Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, Safet Kurtagić dao je uvodno obrazloženje o Izvještaju o radu i načinu raspodjele sredstava Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2011. godinu.

Direktor Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava je naveo da je članom 12 Odluke o osnivanju Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava utvrđeno da Fond jednom godišnje podnosi Skupštini Crne Gore Izvještaj o radu i načinu raspodjele sredstava. Podsjetio je da je Fond dostavio Izvještaj Skupštini Crne Gore u toku novembra 2012. godine, a kašnjenje u dostavljanju Izvještaja uzrokovano je blokadom rada Upravnog odbora, zbog ostavki članova Upravnog odbora iz reda poslanika Skupštine Crne Gore. Kako je Skupština Crne Gore nova imenovanja članova Upravnog odbora izvršila tek u maju 2012. godine, novokonstituisani Upravni odbor je usvojio Izvještaj tek krajem jula, a nakon konstituisanja novog saziva Skupštine stekli su se uslovi za dostavljanje Izvještaja.

Rad Upravnog odbora Fonda u navedenom izvještajnom periodu karakteriše nastojanje da se Fond kadrovski ojača, u skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, jer kvalitetno i efikasno funkcionisanje Fonda u velikoj mjeri zavisi od ljudskih resursa koji bi obavljali poslove iz nadležnosti Fonda. Međutim, u proteklom period Fond nije uspio obezbijediti saglasnost nadležnog Ministarstva finansija za rješavanje ovih pitanja i apelovao je da nadležni organi u narednom periodu sa većom senzibilnošću pristupe ovom problemu.

Podsjetio je da su postojale tendencije da se odlučivanje o sredstvima Fonda izmjesti iz Fonda, a Upravni odbor Fonda proglasi nedovoljno kompetentnim i nedovoljno stručnim za utvrđivanje kvaliteta kandidovanih projekata i raspodjelu sredstava. Predlog je bio da se formiraju nezavisne stručne komisije sastavljene od stručnjaka opšte prakse i civilnog sektora, tzv. ad hoc komisije koje bi nalagale Upravi Fonda kako da se raspodijele postojeća sredstva i na taj način pretvorile upravu Fonda u verifikatora njihovih odluka. Takođe, po njegovim riječima, tendencija nacionalnih manjinskih savjeta je da pripadnike svoje nacionalne zajednice obavežu da svoje projekte kandiduju preko odgovarajućih nacionalnih savjeta, da savjeti nacionalnih manjina i drugih nacionalnih zajednica utvrđuju značaj kandidovanih projekata za konkretnu nacionalnu zajednicu i shodno kvantitetu procijenjenog značaja ulaze u proceduru za dobijanje finansijske podrške Fonda, kao i da se shodno tome vrši raspodjela sredstava. Po njegovoj ocjeni, ovakva vizija raspodjele sredstava Fonda bila bi djelimično prihvatljiva za Upravni odbor Fonda, pod uslovom da nacionalni savjeti ne apliciraju za sredstva Fonda, jer bi drugačiji postupak podrazumijevao postojanje konflikta interesa. Direktor Fonda je saopštio da postoji tendencija da se Fond izmjesti iz Skupštine Crne Gore, kao njegovog osnivača u Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, a mišljenja je da to ne treba uraditi, jer su postojeće rješenje pohvalile i zemlje regiona, kao i brojni drugi subjekti.

S druge strane, postoji tendencija da pripadnici uslovno većinskog naroda ravnopravno sa pripadnicima manjinskih i drugih nacionalnih zajednica konkurišu za sredstva namijenjena očuvanju, unapređenju i zaštiti identitetskih, kulturnih, jezičkih i vjerskih posebnosti nacionalnih i etničkih manjina. Oni nastoje da se ugrađuju ili se ugrađuju u sredstva koja se opredjeljuju manjinskim nacionalnim zajednicama i njihovim individualnim i kolektivnim pripadnicima, koja su svojevrsan vid finansijske afirmativne akcije. Cilj Fonda je da kod približno jednakog kvaliteta projekata, prednost bude data projektima čiji su autori pripadnici manjinskih nacionalnih zajednica. U slučajevima kada projekti pripadnika većinskih nacionalnih zajednica ne budu obuhvaćeni finansijskom podrškom Fonda zbog neadekvatne tematike i nedovoljnog kvaliteta projekata, Fond se proglašava "gnijezdom nacionalizma". Ocijenio je da su u izvještajnom periodu rad Fonda opterećivala dva paradoksa. Jedna manjinska nacionalna zajednica raspolagala je sa 2/3 sredstava, dok su sve ostale manjine bile ugrađene u 1/3 sredstava. Prvi paradoks, iz zakonske regulative eliminisan je stav 3 člana 2 Odluke o osnivanju Fonda za manjine kojim je bilo regulisano da se sredstva Fonda raspoređuju u skladu sa učešćem manjina u strukturi stanovništva, shodno rezultatima posljednjeg popisa stanovništva. Inicijativu za eliminisanje tog stava iz zakonske regulative podnijeli su Fond za manjine i Savjeti manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori. Izostavljanjem tog stava iz zakonskog okvira omogućeno je da raspodjela sredstava bude manje problematična i da kvalitet projekata bude dominantan faktor u opredjeljivanju finansijske podrške projektima, što je ocijenjeno pozitivnim. Slabosti novog zakonskog rješenja su što se brojnost manjinskih nacionalnih zajednica u potpunosti ignoriše i što malobrojne i loše pozicionirane nacionalne zajednice teže mogu da dobiju sredstva. Takođe, saopštio je da je više nego izvjesno da pripadnici, na primjer, romske nacionalne zajednice, sa više nego nezadovoljavajućim obrazovnim nivoom i malim brojem visoko obrazovanih pojedinaca, nerazvijenom institucionalnom infrastrukturuom ne mogu biti ozbiljni

kandidati u izradi kvalitetnih projekata u odnosu na pripadnike mnogostruko brojnijih, obrazovanijih i društveno organizovanijih nacionalnih zajednica. Direktor Fonda smatra da je potrebno inicirati su izmjenu važeće zakonske regulative i očekuje od nadležnog Ministarstva da pripremi, a Skupština Crne Gore usvoji novi zakonski okvir.

Direktor Fonda, Safet Kurtagić je naglasio da nije primjereno to što su predstavnici „Građanske alijanse“ pred početak sjednice članovima Odbora i novinarima dostavili presudu Upravnog suda, kojom se poništava odluka Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava o raspodjeli novca za 2012. godinu, kao i lista sa pobrojanim nepravilnostima u radu te organizacije. Mišljenja je da je to urađeno sa ciljem da se kod prisutnih stvori određeni negativni naboj i onemogućiti usvajanje Izvještaja za 2011. godinu. Saopštio je da će komentar na presudu Upravnog suda ta institucija dati u narednih nekoliko dana.

Poslanica Snežana Jonica je reagovala proceduralno smatrajući da je trebalo da Predsjednik Odbora skrene pažnju Direktor Fonda da nije pozvan da kvalifikuje ko će na koji način prisustvovati sjednici i učestvovati u njenom radu. Takođe, sugerisala je da Direktor Fonda, za nastavak Pete sjednice, pripremi podatke o kriterijumima po kojima su eliminisani projekti, kao i način bodovanja projekata.

Predsjednik Odbora je podsjetio da Odbor ima dobru saradnju sa NVO „Građanska alijansa“ i da je ta nevladina organizacija stalno prisutna na sjednicama. Mišljenja je da su predstavnici NVO „Građanska alijansa“ prethodno trebali zatražiti saglasnost za distribuiranje navedenog materijala i to uraditi u skladu sa skupštinskom procedurom, preko Pisarnice Skupštine i izrazio je očekivanje da će se drugi put dogovoriti o preduzimanju sličnih aktivnosti.

Poslanik Husnija Šabović je predložio da nastavku Pete sjednice, pored Safeta Kurtagića, direktora Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, prisustvuje i predsjednik Upravnog odbora Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, Šukrija Cikotić. Ocijenio je da će predsjednik Upravnog odbora Fonda pomoći da se dođe do kvalitetnijih odgovora i razrješavanja nedoumica koje postoje povodom Izvještaja o radu i načinu raspodjele sredstava Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2011. godinu.

Predsjednik Odbora, dr Halil Duković se složio sa predlogom poslanika Husnije Šabovića smatrajući da će to doprinijeti kvalitetnijoj raspravi.

Sjednica je prekinuta u 13 sati, a njen nastavak zakazan je za 15. mart 2013. godine u 13 sati.

*****

Nastavak Pete sjednice Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, održan 15. marta 2013. godine

Sjednica je počela u 13 sati i 10 minuta.

Sjednicom je predsjedavao dr Halil Duković, predsjednik Odbora.

Sjednici su prisustvovali sledeći članovi/ce Odbora: doc. dr Srđa Popović, dr Izet Bralić, Kemal Zoronjić, Ljerka Dragičević, dr Ljiljana Đurašković i Snežana Jonica.

Sjednici nijesu prisustvovali poslanici: Husnija Šabović, dr Novica Stanić, dr Radovan Asanović i mr Dritan Abazović.

Sjednici su, u skladu sa članom 67 stav 1 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prisustvovali: Safet Kurtagić, direktor Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava i Šukrija Cikotić, predsjednik Upravnog odbora Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava.

Po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, sjednici je prisustvovao Sabahudin Delić, pomoćnik ministra za ljudska i manjinska prava.

Takođe, sjednicu su na njihov zahtjev, a po odobrenju Predsjednika Odbora, pratili Edin Koljenović i Sandra Đonović, iz NVO „Građanska alijansa“.

Rad sjednice pratili su predstavnici medija.

*****

Na sjednici je nastavljeno razmatranje Izvještaja o radu i načinu raspodjele sredstava Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2011. godinu

U vezi sa Izvještajem o radu i načinu raspodjele sredstava Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2011. godinu, predsjednik Odbora, dr Halil Duković je podsjetio da je Odbor za ljudska prava i slobode na 58. sjednici Odbora, održanoj 15. decembra 2011. godine, održao Konsultativno saslušanje na temu: „Razmatranje modela organizacije, funkcionisanja i načina raspodjele sredstava Fonda za manjine“. U skladu sa članom 73 Poslovnika Skupštine Crne Gore na Konsultativnom saslušanju Odbor je donio Odluku o formiranju Radne grupe koja je imala zadatak da odredi:

- broj članova Upravnog odbora Fonda za manjine,
- postupak za izbor članova Upravnog odbora,
- kriterijume za izbor članova Upravnog odbora,
- mjerljive i objektivne kriterijume po kojima će se moći jasno utvrditi kvalitet projekata prilikom donošenja odluke o raspodjeli sredstava i
- model, mehanizme i kriterijume za praćenje i evaluaciju odobrenih projekata.

Rad Radne grupe okončan je 29. maja 2012. godine dostavljanjem Izvještaja o radu Radne grupe članovima Odbora za ljudska prava i slobode.

Takođe, saopštio je da je Odbor za ljudska prava i slobode na 72. sjednici, održanoj 30. maja 2012. godine razmotrio Izvještaj o radu Radne grupe za izradu akata o radu Fonda za manjine i većinom glasova (pet „za“ i dva „protiv“) prihvatio Izvještaj o radu Radne grupe za izradu akata o radu Fonda za manjine.

U skladu sa Zaključkom sa 72. sjednice, Odbor za ljudska prava i slobode dostavio je Izvještaj o radu Radne grupe rukovodstvu Skupštine-Kolegijumu Predsjednika Skupštine i Ministarstvu za ljudska i manjinska prava, na upoznavanje i dalji postupak, sa Preporukom da se formira Radna grupa koja će razmotriti predloge i pristupiti izmjenama važećih propisa iz ove oblasti- Zakona o manjinskim pravima i slobodama i Odluke o osnivanju Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava.

Predsjednik Odbora, dr Halil Duković je podsjetio da je direktor Fonda Safet Kurtagić podnio uvodno obrazloženje o Izvještaju o radu i načinu raspodjele sredstava Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2011. godinu na Petoj sjednici, 6. marta 2013. godine.

Poslanica Snežana Jonica je reagovala proceduralno navodeći da njene sugestije na Plan aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2013. godinu, koji je

razmatran na Šestoj sjednici, 6. marta 2013. godine, nijesu uvažene. Takođe, mišljenja je da je rad na ovoj sjednici limitiran dvostruko. Kao prvo, Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu je zakazao sjednicu u 14 sati, a ona, kao član tog Odbora, mora prisustvovati sjednici, jer se razmatra veoma važna odluka, a kao drugo, zakazan je sastanak Predsjednika i Zamjenice predsjednika Odbora sa NVO „Naša inicijativa“ u 14 sati i 30 minuta, čime je rad, i ove sjednice, ograničen na sat i po vremena. Takođe, smatra da svako od članova Odbora, zainteresovanih za tu oblast, treba da prisustvuje sastanku. Saopštila je da mora prisustvovati početku sjednice Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu i zamolila da se ne glasa o Izvještaju, u njenom odsustvu.

Predsjednik Odbora, dr Halil Duković je saopštio da će Odbor napraviti pauzu u radu dok poslanica Snežana Jonica bude odsutna, zbog sjednice Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu. Nije se složio sa stavom poslanice Snežane Jonice da je rad ove sjednice limitiran, jer vrijeme za sastanak nije precizirano, već će biti po završetku sastanka sa NVO „Naša inicijativa“. Takođe, istakao je da se često dešavaju preklapanja termina i sala u radu skupštinskih radnih tijela, a na to ne može uticati. Sugestije koje je poslanica Snežana Jonica iznijela u vezi sa Planom aktivnosti Odbora za 2013. godinu će biti razmatrene na nekoj od narednih sjednica.

U raspravi su učestvovali poslanici: Snežana Jonica, Kemal Zoronjić, Ljerka Dragičević, dr Ljiljana Đurašković, dr Izet Bralić i dr Halil Duković.

Poslanica Snežana Jonica je podsjetila da je na kraju prethodne sjednice zahtijevala od direktora Fonda, Safeta Kurtagića da dostavi podatke po kojim kriterijumima su eliminisani projekti, kao i način bodovanja projekata. Istakla je da to nije učinjeno, a mišljenja je da bi navedeni podaci doprinijeli razrješavanju nepravilnosti u vezi sa radom Fonda koje izazivaju sporenja u javnosti. S tim u vezi, smatra da poslanici u nadležnom Odboru, prilikom razmatranja Izvještaja, moraju imati značajno više informacija od onih koje su objavljene na sajtu Fonda, jer to omogućava da se ozbiljnije pristupi razmatranju rada Fonda.

Podsjetila je da je na konkursu za raspodjelu sredstava Fonda za 2011. godinu prijavljeno 267 projekata. Konstatovano je da je određeni broj projekata, zbog neispunjavanja formalno pravnih uslova, eliminisan iz procedure i mišljenja je da je trebalo navesti kojih 50 projekata, zbog čega i iz kojih formalno pravnih uslova su eliminisani iz dalje procedure. Navedeno je da je od ukupno 218 projekata, koji su ispunili formalno pravne uslove, finansijskom podrškom obuhvaćen 131 projekat, a za 75 je izostala finansijska podrška zbog nedovoljnog broja bodova. Zahtijevala je dodatne informacije o načinu bodovanja projekata, jer iz podataka kojima raspolaže, može se vidjeti da su neki projekti dobili maksimalan broj bodova iako se zna da određene organizacije nijesu mogle ispuniti neke od kriterijuma.

Takođe, mišljenja je da je trebalo ozbiljnije i odgovornije pristupiti ispunjavanju Preporuka Državne revizorske institucije. S tim u vezi, podsjetila je na tri Preporuke Državne revizorske institucije koje nijesu u potpunosti ispoštovane: izvještavanje korisnika o trošenju sredstava opredijeljenih za finansijsku podršku, kontrola realizacije finansijski podržanih projekata, praćenje efekata realizacije projekata- monitoring. Smatra da nijesu ispunjene preporuke Državne revizorske institucije kako u odnosu na ono što je suština transparentnog i kvalitetnog opredjeljivanja novca iz Fonda, tako i u odnosu na smisao osnivanja Fonda, a to je da se sredstva raspodijele u skladu sa onim što su ciljevi koji su predviđeni, a to je: „*Radi podrške aktivnostima značajnim za*

očuvanje i razvoj nacionalnih, odnosno etničkih posebnosti manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica i njihovih pripadnika u oblasti nacionalnog, etničkog, kulturnog, jezičkog i vjerskog identiteta". Stoga, smatra neophodnim da se nakon raspodjele sredstava, izvrši kvalitetan monitoring realizacije projekata i trošenja sredstava kako bi se znalo kako su sredstva trošena i da li su projekti realizovani.

Podsjetila je na presudu Upravnog suda kojom je poništena Odluka Fonda o raspodjeli sredstava za 2012. godinu. Mišljenja je da bi bila poništena i Odluka za 2011. godinu budući da nema sadržinske razlike među njima. Po njenom mišljenju, sva nesuglasice uzrokovane su načinom raspodjele i trošenja sredstava Fonda. Stoga, bitno je da se prati, ne samo finansijski, nego i konkretan efekat trošenja sredstava Fonda. Monitoring i evaluacija podržanih projekata su veoma važni i neophodno je da Fond za manjine u narednom periodu više pažnje posveti tim aktivnostima. Navodeći da je od predstavnika civilnog sektora dobila podatak da Fond ima vozilo koje je luksuznije od skupštinskih i ministarskih vozila, zatražila je dodatno pojašnjenje.

Poslanik Kemal Zoronjić je podsjetio da je Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava mlada institucija koju je osnovala Skupština Crne Gore prije pet godina. Sa stanovišta Bošnjačke stranke, osnivanje Fonda pokazalo se opravdanim, jer se time doprinijelo afirmaciji i razvoju nacionalnih, kulturnih, etničkih i vjerskih identiteta manjinskih naroda u Crnoj Gori. Smatra da je Fond postao značajna, a možda i najvažnija institucija u Crnoj Gori za afirmaciju manjinskih naroda. Takođe, smatra da su Preporuke Državne revizorske institucije uglavnom ispoštovane, a da je glavni problem neispunjavanja Preporuka uzrokovan nedovoljnim administrativnim i stručnim kapacitetima Fonda. Konstatovao je da je nadzor nad trošenjem dobijenih sredstava, kao jedna od značajnih komponenti rada Fonda, limitiran postojećim brojem zaposlenih u Fondu, jer, kako je u Izvještaju navedeno, od ukupno 10 sistematizovanih radnih mjesta, popunjeno je četiri. Saopštio je da je bio prisutan na pet manifestacija koje je organizovao Fond i ocijenio ih veoma kvalitetnim. Takođe, smatra da je indikativno govoriti o radu Fonda i o Izvještaju Fonda, a ne pitati se, sa kakvim skromnim sredstvima radi ova institucija i apelovao da se ta sredstva uvećaju.

Poslanica Ljerka Dragičević je podsjetila da je jedno vrijeme učestvovala u radu Fonda i da su pravilnici doneseni na inicijativu poslanika. Takođe, saopštila je da su pregledali sve prispjele projekte kako bi provjerili da li su opravdali dobijena sredstva za prethodnu godinu. Mišljenja je da organizacija koja nije opravdala sredstva za projekat iz prethodne godine, ne može nikako dobiti sredstva u ovoj godini. Istakla je da do sada nikad nije osjetila da su manjine toliko bitne kao kad im se raspodjeljuje novac. Voljela bi da su sredstva za manjine još veća i da je bolja ekonomska situacija u Crnoj Gori, kako bi se sredstva mogla odobriti svima kojima su potrebna.

Zamjenica predsjednika Odbora, dr Ljiljana Đurašković je istakla da sredstva Fonda zavise isključivo od visine budžeta, a ne od zaposlenih, niti od visine njihovih primanja. Problem je u tome što sredstva Fonda raspodjeljuje Upravni odbor, a pojedini članovi Upravnog odbora svojim organizacijama daju sredstva, što je klasični primjer konflikta interesa. Takođe, smatra da nije zakonski ispravno to što je, iz političkih razloga, formiran Savjet koji nije manjina, a uzima najveći dio sredstava.

Poslanik dr Izet Bralić, komentarišući Izvještaj o radu Fonda, istakao je da je sveobuhvatan. Manjkavost Izvještaja, po njegovom mišljenju, sastoji se u malom broju multietničkih projekata koji su dobili finansijsku podršku. Mišljenja je da treba prihvatiti

sugestije poslanice Snežane Jonice vezane za rad Fonda, kako bi se postojeće nepravilnosti u narednom periodu otklonile. Ocijenio je da Izvještaj zaslužuje pohvale i kao predstavnik Socijaldemokratske partije isti će podržati.

Predsjednik Odbora dr Halil Duković pohvalio je rad Fonda, navodeći da je kao mlada institucija, doprinio afirmaciji prava manjina. Mišljenja je da je rad Fonda transparentan i da je upravo to dovelo do čestih neopravdanih napada. Bilo je nekih grešaka u radu, ali su to "dječje bolesti" i nada se da će ih biti sve manje. Takođe, napomenuo je da Fond ne može da utiče na formiranje nacionalnih savjeta manjina. Srpski nacionalni savjet participira sa najvećim udjelom u sredstvima, iako ima negativnih reakcija srpskog naroda da to ne treba da bude tako.

Predsjednik Upravnog odbora Fonda, Šukrija Cikotić saopštio je da je rad Fonda u 2011. godini obilježilo nekoliko okolnosti. Donošenjem novog Zakona o manjinskim pravima i slobodama precizirano je ko ima pravo učešća na konkursu za raspodjelu novca. S tim u vezi, član 36a propisuje: "Pravo učešća na javnom Konkursu za raspodjelu sredstava imaju nevladine organizacije i druga pravna i fizička lica čije su djelatnosti, odnosno aktivnosti usmjerene na očuvanje i razvoj nacionalnih odnosno etničkih posebnosti manjinskih naroda ili drugih manjinskih nacionalnih zajednica i njihovih pripadnika u oblasti nacionalnog, etničkog, kulturnog, jezičkog i vjerskog identiteta". Propisano je da se na konkurs mogu prijaviti nevladine organizacije sa projektima kojima se doprinosi očuvanju identiteta manjinskih naroda. S tim u vezi, smatra da Upravni sud svojom presudom nije prepoznao tu odredbu, kojom se Fond rukovodio prilikom raspodjele novca za projekte. Precizirao je da četiri komisije u Fondu boduju projekte i naveo da nemaju dovoljno zaposlenih koji bi pratili kako se oni sprovode i da zbog toga nijesu mogli ispoštovati sve Preporuke Državne revizorske institucije. Smatra da je donošenje Zakona o manjinskim pravima i slobodama i osnivanje Fonda za manjine od istorijskog značaja za Crnu Goru. Mišljenja je da bi trebalo obrazovati stručnu radnu grupu koja će pripremiti jedinstveni obrazac, kriterijume za vrednovanje projekata i raspodjelu sredstava nevladinim organizacijama, a koju bi, pored članova Odbora za ljudska prava i slobode, činili predstavnici nadležnih ministarstava i Komisije za raspodjelu novca od igara na sreću.

*****

Usled nedostatka kvoruma, u 14 sati je određena pauza, a sjednica je nastavljena u 15 sati i 55 minuta.

*****

Poslanica Snežana Jonica se izvinila zbog kašnjenja na sjednicu i saopštila da je u svojstvu jednog od predlagača morala prisustvovati sjednici Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu na kojoj se vodila rasprava o važnoj odluci.

Pohvalila je predlog predsjednika Upravnog odbora Fonda, Šukrije Cikotića, da treba formirati radnu grupu koja će utvrditi jedinstvene kriterijume za raspodjelu sredstava nevladinim organizacijama. Istakla je da upravo to može biti inicijativa Odbora za ljudska prava i slobode. Takođe, saglasna je i sa definisanjem sastava radne grupe. Međutim, ne slaže se sa načinom tumačenja zakonske norme saopštenim od strane predsjednika Upravnog odbora Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava. Smatra da je učinjen disbalans u tumačenju člana 36a, navodeći da, pravno gledano, fizičko lice ne može dostaviti akt o registraciji.

Saopštila je da Crnoj Gori treba Fond koji će biti kreditibilan u društvu i koji će imati važnu ulogu u ostvarivanju i zaštiti manjinskih prava, a ne onaj o kome će se negativno pisati u medijima. Takođe, mišljenja je da Fond ne može tražiti povećanje sredstava kada im je osporen način raspodjele i trošenja sredstava.

Direktor Fonda Safet Kurtagić je naveo da se raspodjela sredstava vrši putem javnog konkursa na osnovu sljedećih kriterijuma: doprinosa koji projekat daje očuvanju i razvoju nacionalnog, kulturnog, vjerskog, jezičkog i etničkog identiteta, kompatibilnosti projekta sa strateškim dokumentima Vlade, transparentnosti i mogućnosti kontrole realizacije projekta, kredibiliteta podnosioca projekta. Nakon usvajanja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o manjinskim pravima i slobodama ("Sl. list CG" br.02/2011), došlo je do izmjena u dijelu kriterijuma za raspodjelu sredstava za realizaciju projekata. Saopštio je da je učinjen veliki napor kako bi se Preporuke Državne revizorske institucije ispoštovale, ali s obzirom na kadrovski kapacitet Fonda, nijesu ih uspjeli u potpunosti realizovati. U vezi prigovora da Fond raspolaže skupim vozilom, a nema novca za praćenje projekata, saopštio je da je u pitanju vozilo marke pasat cc, cijena je 28 000 eura, a odluku o kupovini ovog vozila je donio Upravni odbor. Smatra da Fondu treba obezbijediti adekvatne uslove, jer je Fond državna institucija.

Nakon rasprave, na osnovu čl. 69 i 162 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore sa Pete i nastavka Pete sjednice, održanih 6. i 15. marta 2013. godine, podnio je Skupštini

IZVJEŠTAJ
O RAZMATRANJU IZVJEŠTAJA O RADU I NAČINU RASPODJELE
SREDSTAVA FONDA ZA ZAŠTITU I OSTVARIVANJE MANJINSKIH PRAVA ZA
2011. GODINU, koji je Skupštini Crne Gore podnio Fond za zaštitu i ostvarivanje
manjinskih prava

Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, kao nadležni odbor, je 6. i 15. marta 2013. godine na Petoj i nastavku Pete sjednice razmotrio **IZVJEŠTAJ O RADU I NAČINU RASPODJELE SREDSTAVA FONDA ZA ZAŠTITU I OSTVARIVANJE MANJINSKIH PRAVA ZA 2011. GODINU.**

Odbor za ljudska prava i slobode je, nakon uvodnih napomena Direktora Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava i Predsjednika Upravnog odbora Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava i šire rasprave, većinom glasova, (četiri »za« i dva »protiv«) podržao Izvještaj i predlaže Skupštini da usvoji

ZAKLJUČAK:

1. Prihvata se Izvještaj o radu i načinu raspodjele sredstava Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2011. godinu.

2. Odbor za ljudska prava i slobode je zaključio da Ministarstvu za ljudska i manjinska prava i Kolegijumu Predsjednika Skupštine još jednom uputi, prethodno dostavljeni Izvještaj o radu Radne grupe za izradu akata o radu Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, formirane od Odbora, 15. decembra 2011. godine, na

Konsultativnom saslušanju na temu „Razmatranje modela organizacije, funkcionisanja i načina raspodjele sredstava Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava“, usvojen na 72. sjednici Odbora, 30. maja 2012. godine, radi preduzimanja konkretnih aktivnosti za unapređenje rada Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava.

Za izvjestioca Odbora na sjednici Skupštine određena je poslanica Ljerka Dragičević, član Odbora.

TEKUĆA PITANJA

- (1) Poziv Ministarstva za ljudska i manjinska prava za određivanje predstavnika u Radnoj grupi za izmjene i dopune Zakona o zabrani diskriminacije i Zakona o Zaštitniku/ ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore i u Radnoj grupi za izradu zakona o izboru i upotrebi nacionalnih simbola

Predsjednik Odbora je saopštio da je Ministarstvo za ljudska prava i manjinska prava, 12. marta 2013. godine, dostavilo Poziv Odboru za ljudska prava i slobode da odredi svog predstavnika u Radnoj grupi za izmjene i dopune Zakona o zabrani diskriminacije i Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, podsjećajući da su članovi Odbora na Šestoj sjednici, 6. marta 2013. godine, iskazali interesovanje za učešće u radu Radne grupe. Takođe, podsjetio je da je dostavljen Poziv Ministarstva za ljudska i manjinska prava da Odbor za ljudska prava i slobode odredi svog predstavnika u Radnoj grupi za izradu zakona o izboru i upotrebi nacionalnih simbola.

S tim u vezi, Odbor je, jednoglasno, sa šest glasova “za” prihvatio da u Radnoj grupi za izmjene i dopune Zakona o zabrani diskriminacije i Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, ispred Odbora za ljudska prava i slobode, bude poslanica Snežana Jonica, dok je za člana Radne grupe za izradu zakona o izboru i upotrebi nacionalnih simbola izabran poslanik dr Halil Duković.

Sjednica je završena u 16 sati i 50 minuta.

**ZAPISNIK SAČINILA
SEKRETAR ODBORA**
Slava Burić

PREDSJEDNIK ODBORA
dr Halil Duković